

Людмила ПОБЕРЕЖНА, аспірантка 3 року навчання
Науковий керівник: **БАХМАТ Олег Миколайович** доктор с.г. наук, професор
кафедри екології та загальнобіологічних дисциплін Закладу вищої освіти
«Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ НУТУ ЗВИЧАЙНОГО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ МАКРО І БАКТЕРІАЛЬНИХ ДОБРИВ

Система удобрення, як основна складова технології вирощування сільськогосподарських культур, у тому числі і нуту, забезпечує одержання сталих врожаїв продукції рослинництва та збереження родючості ґрунту. Частина вчених виходять з позиції, що для формування високого врожаю зерна нуту необхідно застосовувати розрахункові методи визначення потреб рослин в елементах живлення з врахуванням азотфіксуючої здатності культури [1].

Потреба в азоті задовольняється за рахунок дії бульбочкових бактерій, а тому при внесенні стартових доз затримує або пригнічує їх розвиток та знижує нітрогеназну активність. Найкраще фосфорно-калійні мінеральні добрива у дозі $P_{30-60}K_{45-60}$ кг/га д.р. вносити під основний обробіток ґрунту у залежності від родючості ґрунту [2,3].

Застосування бактеріального препарату Різолан+ Різосейв збільшило схожість насіння та виживаність рослин у період росту і розвитку культури. Незалежно від сорту показники повних сходів були на рівні 92,9-96,0 % та виживаність рослин становила за використання Біомаг нут 86,3-89,3 % та зростала до 89,3-92,2 % за інокуляції насіння препаратом Різолан+ Різосейв.

Залежно від погодних умов, що спостерігалась упродовж вегетації та за роками досліджень, міжфазний період повне цвітіння-утворення бобів в нижньому ярусі наставало в середньому через 41-43 доби на варіантах без обробки насіння інокулянтом Біомаг нут.

Фаза повного цвітіння у сортів нуту в досліді наставала через 9-11 діб після бутонізації, або через 37-41 діб після повних сходів. Проведення позакореневого підживлення мікродобривами сприяло подовженню тривалості фази на 1-3 доби,

а комплексне застосування макро і мікродобрих продовжувало міжфазний період до контролю на 3-4 доби. За сприятливих погодних умов 2021 р. тривалість міжфазного періоду повні сходи-цвітіння становила 35-40 діб залежно від сорту та варіантів досліду, тоді як застосування мікродобрих продовжувало тривалість фази до 35-38 доби у сорту Ярина, 36-39 діб – Скарб і до 40-41 доби – сорту Пам`ять. При використанні мінеральних добрив N_{30} і $N_{20}P_{20}K_{30}$ перед сівбою та обробка насіння дослідних сортів нуту бактеріальними добривами, висота рослин підвищилась на 6,8-7,2-8,5 см, або досягала відповідно сортам 66,4-66,4-67,8 см на період дозрівання насіння.

Список використаних джерел

1. Дідур І.М., Темченко М.О. Вплив інокулянтів та мікродобрих на густоту стояння та висоту рослин нуту. Збірник наукових праць ВНАУ. *Сільське господарство та лісівництво*. 2017. № 6 (том 1).

2. Мордванюк М.О. Вивчення впливу інокулянтів та мікродобрих на висоту рослин нуту в умовах правобережного Лісостепу України. Збірник тез II міжнародної науково-практичної конференції. «Кліматичні зміни та сільське господарство». Виклики для аграрної науки та освіти». Київ- Миколаїв-Херсон. 10-12.04.2019 р.

3. Темченко М.О. Вплив інокуляції насіння та позакореневих підживлень на густоту стояння та висоту рослин нуту в умовах Лісостепу правобережного. Збірник наукових праць. Техніко-технологічні аспекти розвитку та випробування нової техніки і технологій для сільського господарства України. Дослідницьке. 2017. Вип. 21 (35).

Микола РИХЛО, студент 1 курсу ОС «Магістр» спеціальності 201 «Агрономія»
Науковий керівник: **ТАРАСЮК Валерій Анатолійович**,
канд. с.г. наук, асистент кафедри землеробства
грунтознавства та захисту рослин
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський